

Nro. 34.

**A' FELS. R. CSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.**

*Költ Bétsben, Kedden Aprilisnek 27 ik napján
1802-ik őfztendőben.*

Olasz Ország.

*VII. Pius Pápa Ő Szentsége, Crivelli Patras-
sói- és Spina Corinthiai Érsekeket, Aprilis 3 di-
kán, Kardinálisokká tette. — Azon Anglus Sta-
balis tisztek közzül, a' kik Egyiptomban vóltak,
haza felé való útjokban, sokan múlatnak most
Róma városában. — General Hutchinson Siciliá-
ból Nápolyba utazott. — Azon 12000 főből álló
Frantzia sereg, a' melly most Napoly városában
fekszik őrizeten, jó hadi fenyitéket tart, 's azért
a' lakosoknál kedvességben is van.*

*Pápa Ő Szentségének az a' bullája, mellyben
első rangú Frantzia követté (Legatus a latere)
nevezte ki Cardinális Kaprarat, summásan ek-*

ként vagyon: „Pius Isten szolgáinak szolgája, a' mi kedves fiunknak, Caprara János Baptistanak a' Romai Anyaszentegyház Presbyter Cardinaljának, a' Római szent Izeknek a' mi Krisztusban kedves fiunkhoz, Bonaparte Napoleon Francia első Conzulhoz küldött első rangú követünknek köszöntést és Apostoli áldált.“

„Azon háborúságok közt is, a' mellyek Frantzia Országot oly sok ideig nyughatatlankodtaták, azon Nemzetnek nagyobb része ösi vallásában híven meg maradt, és azon öseinek ditsőséget, a' kik oly sok jót tettek vala az A' Sz. Egyházzal, emlékezetesen követte. Azért mi sem szüntünk meg, nem is fogunk meg szünni a' könyörülő Istennek, szivünknek mélységes megálázódásával hálakat adni, a' ki azon szorongató viszontagságok közt, a' mellyekkel a' jelenvaló időben a' mi legméltóságosabb hivatalunkat megterhelte, minket abban meg vigasztalt, hogy azon Országban a' Katolika szent vallásnak ismét szabad gyakorlást engedett, 's annak előbbi tisztaságát újobban helyre állította. — Az az atyai szeretet, a' melly a' Frantzia Nemzet eránt minket szüntelen lelkesített, és az a' nyughatatlan kívánság, a' mellyel mi azon szerentséssel elkezdött munkát, az isteni segedelem által, az ő ditsőségére, eszközölni igyekeztünk, 's eszközöltünk is, nagy gyönyörűséggel töltött bé minket, 's arra ösztönöz, hogy azon jó végnak elérésére, mely től számtalan lelkeknek boldogsága függ, minden lehetséges eszközökkel ki gondolvunk. — Azért mivel, valamint minékünk, úgy a' Frantzia Kormányzéknek is tettett ezen végre egy első rangú Apostoli követet Frantzia Országba küldeni, a' ki az hívónek lelki szükségéire gondot viseljen, és a' mi közöttünk és Frantzia Respublika közt szerzett egyességet előmenetelesítse: arra való nézi ve, minekutánna a' mi tiszteleltre méltó ayánkfiait, a' Római A. Sz. F. Háznak Kardinalisat-

meg hallgattuk, az ő köz meg egyezésekkel tett minékünk tegedet kedves fiunkat ki választani, 's ezen igen fontos követséget a' te hiveségedre, kegyességedre, 's okosságodra bizni, meg lévén arról győződve, hogy Te azon virtusaid és böltséfféged által, a' mellyekkel te magadat meg különböztetted, 's különösen azon szereted és buzgóságod által, a' mellyet több Apostoli szent széktől reád bízott hivatalokban, a' Katol. A. Sz. E. Ház eránt szüntelen bizonyítottal, a' mi várakozásunknak is tökéletesen meg fogsz felelni. — Tehát jelenvaló irásunknak ereje mellett, tegedet, mint a' mi, és a' Sz. Széknek a' Frantzia első Conzulhoz rendelt első rangú követjét, oda küldünk, és a' te Isten eránt való szeretetedre, erántunk és a' Sz. Szék eránt való tiszteletedre, a' Keresztény Respublika eránt való buzgóságodra bizzuk ezen fontos hivatalt, 's teged arra serkentünk, hogy azt bátor szívvel magadra vállalj fel, és Isten segedelmével, a' míg a' körülállások engedik, hiven és szorgalmasan folytasd. Költ Rómában — Sz. Maria Maggiore palotánkban, K. U. Sz. U. 1801 ik éltendőben, September 9 ik napján, Pápaságunknak 2 ik éltendőjében.

Frantzia Respublika.

Folytatása azon Sz. Pápa és Frantzia Respublika között kötött Egygyezésnek (Conventionnak) a' mellynek előjáró bejzedjét, a' Magy. Kurirnak, Aprilis 20 ik napján költ, 32-ik darabjának, 502 ik lapján fel jegyzettük.

1) *Tzikkely A' R. Cath. Régió Frantzia országban szabadon gyakoroltassék. Az ő Isteni tisztelete közönségesen folytattassék, azon Politziail rendelésekkel meg egygyezőlog, a' mellyeket az Országlószék a' közönséges tsendességre nézve szükségesnek fog tartani. — 2) Tzik, A'*

Sz. Szék és a' Kormanyfzék új feliratás által fogják meg határozni a' Megyéket. — 3) A' Pápa ö Szentsége oly nyilatkozatást fog tenni a' Frantzia Püspökségek Titulárisainak, hogy tőlök a' békefég és égygyeffég végett egéiz bizodalommal minden féle áldozat tétéleket vár, még Püspöki Székeiknek el hagyását is. Ha ezen meghivattatás után nem akarnák meg tenni azon áldozatot, melyet tőlök az Ekkleflia java kíván, (és a' mellyben való ellen mondáft ö Szentsége fel nem teszi ö róllok), ekkor a' Püspöki megyék kormányozására új Titulárisok fognak választatni, ilyen módon: — 4) Tz. Három hónapoknak el telések után, a' melly idő az ö Szentsége Bullájának ki adattásától fogva fog számlaltatai, az Elő Konzul Titularisokat nevez az új feliratás szerént meghatározott Püspökségekre; a' kiket a' Pápa ö Szentsége, az országolás módja béli változás előtt fennállott forma szerént, fogja Püspöki székeikbe bé tenni. — 5) Tz. Az ennekutánna megüreffülendő Püspöki székebe is az Elő Konzul nevez: a' ki nevezteteket pedig ö Szentsége teszi bé az előbbeni tzikely szerént. — 6) Tz. A' Püspökök, hivataljaikba való bélépések előtt, az Elő Konzul kezeibe téfzik le azon hüségnek hitét, a' melly az országolás módja béli változás előtt szokásban vólt, ilyen szavakkal: Esküfzöm és igérem a' szent E. vangéliumra, hogy azon országlószékhez, a' melly a Frantzia Respublika Konstituziója által bé hozattatott, hüséges és engedelmes leszek. Azt is igérem, hogy lemmi a' féle égygyetértesben, tanáskozásban jelen nem leszek, és lemmi olyan küfő vagy befő függéft fenn nem tartok, a' melly a' közönséges tsendeffégnek ellenére lehetne: 's ha valami oiyas dolognak forraltatását az igazgatásom alatt lévő megyében meg sajdítok, a' melly a' Státusnak ártalmára lehetne, azt az országlóizéknek tudtára adom. — 7) Tz. A' másod ran-

gú Papok ugyan ezen hitet teszik le azon világi előljáronak kezeibe, a' kit az Országlólszék e' végre ki fog nevezni. — 8) Tz. Minden R. Cath. templomokban ezen könyörgésnek kell az Isteni tisztületnek végződése után elmondattatni: *Domine Salvam fac Rempublicam, Domine Salvos fac Consules!* — 9) Tz. A' Püspökök új felírásba vétetik az ő megyéjekben találtatandó Plébaniai Ekklesiákat, a' melly új felíródás által lejendő meg határozatásnak tsak az Országlólszék helybehagyása után leszen ereje — 10) Tz. Plébánusokat a' Püspökök neveznek: de tsak olyanokat nevezhetnek, a' kiket az Országlólszék helybe hagyott. — 11) Tz. A' Püspököknek lehet a' Püspöki fő Ekklesiában az ő megyéjékhez meg kívántató Káptalanjok és Szemináriumjok, a' nélkül, hogy azt az Országlólszék tartozna *dotálni.* — 12) Tz. Mind azok a' Püspöki, Kathedrale, és Plébaniai templomok, a' mellyek még el nem adattattak, a' Püspököknek, az ő megyéjék számára *viszsa* adattatnak. — 13) Tz. Ő Szentsége, a' békefégre, a' Cath. Religiónak szerentsés helyreállítására nézve kinyilatkoztatja, hogy sem maga, sem következői, semmi módon azokat háborgatni nem fogják, a' kik el adatot nemzeti jószágot vásároltak: mellyhez képeft mind ezek azon jószágnak tsendes birásában fognak meg maradni. — 14) Tz. Az Országlólszék bizonyossá teszi az új felírás szerént meghatározatandó Püspökségekben és Plébániákban lejendő Püspököket és Plébánusokat, az ő illendő fizettetésekről. — 15) Tz. Abban is módot fogtalálni az Országlólszék, hogy a' Frantzia Catholikusok, ka akarnak, az Ekklesia számára testamentomókat tehessenek: — 16) Tz. Ő Szentsége magára nézve, azokat a' jussokat és prærogatívákat isméri meg az Első Konzulban, a' mellyekkel ő Szentségénél a' régi országlólszék élt. — 17) Tz. Az egygyező Réizek, meg egygyeztek abban.

hogy azon történetben, ha a mostani Első Konzul után valamely alkalmatossággal olyan Első Konzul találna lenni, a' ki nem a' R. Kath. Valláson volna, azok a' jussok és prærogatívák, a' mellyek az előbbeni tikkelyben emlittetnek, és a' Püspököknek választatása, a' mennyiben ez ötlet illeti, egy új kötés által határozottan meg. — Ezen Egygyezés ratifikáltatásának Párisban 40 napok alatt kell ki tseréltetni.

* *

Mingyár ezen Egygyezés után következtek a' R. Kath. Ekklesiákat közelébről illető Intézetek. — Ezek más alkalmatossággal fognak egy két szóval következni.

A' Protestánsokat illető Ekklesiái intézetek, mellyek hasonlóképpen a' Konkordáta mellé vól-tak foglaltatva, 30 tikkelyekből állanak, a' melly-lyek ezeket foglalják magokba: —

„Senki nem folytathat papi hivatalt, a' ki nem Frantzia. A' Protestáns Ekklesiák, és Papjaik, semmi idegen Hatalmassággal vagy idegen Hivatallal nem lehetnek semmi függésben. A' Protestáns Papok is imátkoznak és Ekklesiájokat imátkoztatják a' Fr. Respublika bölcsőségéért, és Konzuljaiért. A' Protestáns Papok' fizetését a' Státus adja: de jól meg kell érteni, hogy belé tudja ezen fizetésbe ezen Ekklesiáknak jöszágaikból és egyéb javaikból való tulajdon jövedelmeiket. Az Augusztána valláson lévőknek két Akademiájok vagy Szemináriumok leszen az Országban. A' Réformátusoknak Genevában (Genfben) leszen egy Akademiájok. Mindenik Akadémiába való Professorokat az Első Konzul nevezi ki. — Senki sem lehet valamely Augusztána Ekklesiának papjává, ha tsak jó bizonyosság levelet nem mutat elő, a' felől, hogy valamelyik Frantzia Orszá-gi Augusztána Akademiában, rendes ideig tanúlt, jó erkölsű, és a' szükséges tudományokat meg tanúl-

ta. A' Réformatus Papoknak Genevából kell hasonló bizonyság levelethozni. — A' Reformáta Ekklesiáknak lesznek Papjaik, Helybéli Konsistoriumaik, és Synodusaik. Minden hat ezer lelkeknek leszzen egy Konsistoriális Ekklesiájok. Öt ilyen Konsistorialis Ekklesiák formálnak egy Synodalis körületet. Ezen Konsistorium tagjai állanak ezen Ekklesia béli Papokból és olyan világi Notábelekből, a' kik leg több adót fizetnek; a' Notabelek hatnál fevesebben és tizenkettőnél többen nem lehetnek tagjai a' Konsistoriumnak. A' Papok nem tétetődhetnek le, míg a' Kormányzók az okokat meg nem vizsgálta, és helybe nem hagyja. Meg halván, hivatalát le tévén, vagy le tétetődvén valamely Pap, helyébe a' Konsistorium választ mást, voksolás által. Minden most meg lévő Papok, meg erősítetnek hivataljokban. A' Synodust formálják egy Pap és egy idősebb világi Notábel minden Ekklesiából. A' Synodus kötelessége vigyázni az alatta való Ekklesiákban az Isteni tisztelet kiszolgáltatására, az Ekklesiái tudományokra és rendtortásokra. A' Synodusok minden végzéseket az országlofszék eleibe tartoznak botsátani helybehagyás végett. A' Synodusok csak a' Kormányzók engedelmével tarthatnak gyűléseket. — Az Augustána valláson lévőeknek leszzen Papjaik, helybéli Konsistoriumaik, Inspektorátusaik és közönséges Konsistoriumaik. Az Augustána Ekklesiák az Inspektorátusok alá rendeltetnek. Három közönséges Konsistoriumjok leszzen, u. m. egy Straßburgban az Alsó és Felső Réousi Departamentomokra nézve, a' másik Máintzban, és a' harmadik Kölnben. A' közönséges Konsistoriumok csak a' Kormányozószék engedelmével, és a' Préfektus vagy Al-Préfektus jelenlétében tarthatnak. A' tárgyak, a' mellyek ezekben elő fordulnak, előre azon Státus Tanácsos eleibe terjesztetnek, a' kire az Ekklesiái intézetekre

való ügyelés van bízattatva. A' Gyűlés nem tart-
hat tovább 6 napnál, &c.

Április 8-ik napján a' Törvénytevő Tanáts-
ban is, 249 en voksoltak a' Concordata bé véte-
lére 's 29 en az ellen. *Bonparte Lucidn*, mint a'
Tribunatusnak szószóllója egy igen gyökeres óra-
tiót mondott ezen alkalmatossággal, mellynek rö-
vid summája e' vólt: „Tíz elztendeig tartott fé-
lelmekkel tellyes revolutió után, a' vallásra, a' raj-
tunk ejtett sebeknek meggyógyítására nézvenagy
szükségünk van. A' villongásnak, a' vétkes indu-
latoknak kegyetlenkedő tsatazásai, és a' hábo-
rúnak lármái közt egészen el felejtkeztek a' val-
lásról — Ideje, hogy az vissza állitassék, arra
épen olly szüksége van a' népnek mint a' szabad-
tságra. — A' vallás nélkül való emberek a' ve-
szedelem szélére vitték Francia Országot. — Ők
a' vallás meg jobbitásának és annak előbbi juss-
sáiba vissza helyheztetésének színe alatt ösi val-
lásunkat üldözték. — A' papokat hiteknek el ha-
gyására kényszerítették, és azokat, a' kik e' pont-
ban nekik engedelmeskedni nem akartak, ezren-
ként küldöttek Guyanába (déli Amérikanak fi-
vatag tartományába) olly véggel, hogy ott el vesz-
szenek. A' leg gyálatosabb kurvakat, mint jo-
zan okosság aszonyait ide 's tova, gyöződelmi
pompával hordozták, és az óltárokra helyheztet-
ték. De minekutánna a' vérszopó *Roberspierre*
's tzimborás társai elzre vették vólna, hogy az
elkölti tudománynak minden kötelei fel oldoz-
tattak, a' leg felsőbb valóságnak lételet, és
a' léleknek halhatatlanságát ki hirdettették. —
Ezek az leg jobb polgároknak ártatlan vérekkal
meg fertéztetett eszeveszett emberek, minden két-
szinü beszédeikkel sem vihettek semmit is végbe.
— A' meg fertéztetett óltároknak omladványai
ellenek igen világosan szólottak. — — Annaku-
tánna a' Directorok kormányozása következett,
a' melly olly kegyetlennek ugyan lenni nem lát-

tatott, de annál hitelenebb volt. — Ők ugyan az ifeni tiszteletet meg engedték, de épen akkor annak gyakorlóit tömlöztökre hányták. — A' Theophilantropusoknak sectájokat védelmezték. — Végtevére Brumairenek 18-ik napja (November 9-ike, a' mellyen *Bonaparte* a' kormányszéket kezére vette) fel derült, és azon két esztendő elforgása alatt, ugyan mi nem történt? Melly boldog volna Frantzia Ország, ha 1789-ik esztendő-től fogva így tselekedett volna! Mennyi vérontás kéméltetett volna meg! Nosza tehát, törvénytévő férfiak, siessetek a' Pápával szerzett egyességet törvényvé tenni. — Ez a' Concordata a' vallást és a' köz bátorságot helyre állította; ez által ti a' Republikának más nemzetekkel való békeflegét, és a' lelki esmérettel való békeséget meg fogjátok perséteini.

Straszburgból Aprilis 16-ikán. A' Sz. Pápa Concordatája által, a' Frantzia Republikának egyházi környülálításai jó rendbe hozaték. — A' Revolutió előtt 16 Ersekségek, és 116 Püspökségek voltak a' Frantzia Monarchiában. Akkor, a' Párisi Erseknek 200000 liverből állott esztendei jövedelme, a' Püspököké töbnire 40 's 50 ezerből. A' mostani új intézetek szerént az Ersekeknek 15000, a' Püspököknek 10000 liver lesz a' fizetések. Sokszor volt az időnek, a' revolutió alatt olly pontya, a' mellyben ahoz, hogy Frantzia Országban az egyházi alkotmány ismét helyre állítatódjék, semmi reménység nem lehetett. —

Párisból Aprilis 9-ikén. Dübelloy János Baptista, volt Marsiliai Erseket, a' ki most 90 esztendőös öreg ember, tette Párisi Erseknek a' Fő Conzul. Ezt és még két Erseket Aprilis 11-ikén szentelte fel Cardinális *Caprara* a' Párisi B. Sz. M. templomában. — A' Párisi Monitörnek 12-ik Aprilisi darabja szerént, ezen hólnapnak 18-ikán, úgy mint Husvét innepének első napján, két sze-

rentsés történetre nézve, úgymint az Amienfi békekességnek, és a' Sz. Pápával szerzett Concordatának emlékezetére, köztönseges *Te Deum Laudamus* tartatott a' Párisi fő templomban, a' fő Kormány-székek jelesléteben.

Április 11 ik napján. Cardinális Caprara, e' folyó hónapnak 9 ikén volt az első Conzulan pompás audientzián, a' melly alkalmatossággal mondott oratójában, a' többi közt így szólott: „*General első Conzul!* Egy olly hatalmas és hadakozó Nemzet közzé jövök, mellynek dicsőségét Kigyelmed maga hadoltatásai által fel emelte, mellynek külső tsendelléget Kigyelmed a' közönseges békekesség által meg erősítette, mellynek szerentséjét Kigyelmed, a' Cath. vallás szabados gyakorlásának vissza adása által, tökéletességre vinni fogja. — *Első Conzul!* Kigyelmednek hagyatott meg ez a' dicsőség. Az a' kar, a' melly tsatákat nyert, a' mely a' minden nemzetekkel szerzett békekességet alairással meg erősített, az igaz Isten templomainak dicsőségét vissza szerzi, oltárait fel emeli, szolgálatját ismét meg erősíti.

Az után, azon régi szokásban volt deák esküvés formáját mondotta el és alá írással jegyzette meg a' Cardinális, a' melly által a' Frantzia Országban lévő Római első rangú követnek hatalma meg határozottatik. Azután így felelt az első Conzul a' Cardinálisnak: *Cardinális Uram!* Azok az Apostoli virtutok, a' mellyek Kigyelmedet másoktól meg különböztetik, kedves reméniséget nyújtanak az eránt énnékem, hogy Kigyelmed a' lelki ismértek kezében lévő hajtásával illendőképpen fog élni, hogy Kigyelmed a' maga viseletének sínór mértékét az Évangéliumban fogja keresni. 's az által a' gyűlölségnek kiirtására hatalma elegendő lévén, az egyességek ezen tágas Országban leendő meg erősítésére mindent fog mivelni. A' Frantzia Nemzetnek minden-

kor elegendő oka leszen azon való örvendezésre, hogy Ő Szentlége és én Kigyelmed személyét választottuk. A' Kigyelmed kövessége, a' keresztény vallásra nézve, a' melly az emberi Nemzetnek mindenkor javára vóit, mindenkor meggrözedelem leszen. A' valóságos megvilágosodott Filozofusok, és az emberiségnek igaz barátjai, új szerentsét fognak Kigyelmednek thez kivanni."

Batava Respublika.

Hága, Apr. 6-dikán. Itt még ma is hiszik, hogy ha szintén nintsenek is az Amiens-i Végkötes mellé titkos feltételek foglaltatva: tsakugyan kell olyan magános kötéseknek is lenni, a' mellyek Olasz országot és Helvétziát különösen illetik, 's több e' felék.

Az Angliai Ország-lószék fel számláltatván a' Jöreménység' fokán találtató emberek számát, 25,794 fejéreket, 35,950 rabszolgákat, 49,778 lovat, 235,035 darab szarvasmarhat, és másfél millió darab juhot talált ott. A' katonák, és földlakosok, mind p. o. a' Hottentoták, Kafferek, &c. nintsevek ide számlálva.

A' Fő Kormányzók következendő személyeket nevezett ki meg hatalmazott követeknek, úgymint: a' Berlini Kir. udvarhoz *von Hagendorp* polgárt, ennekelőtte Javai sziget napreleti részének kormányozóját; a' Bécsi Cs. Kir. udvarhoz *Spaan* polgárt vólt Portugalliai követet, a' Stockholmi Kir. udvarhoz egy tekintetes Utrechti polgárt *Westreenen van Themahent*.

Admiral *de Winter* a' közép tengerbe leendő utazásának alkalmatosságával, a' Batava Respublika nevében 130000 forintból álló ajándékot fog az Afrikai haramja Társaságoknak ajándékba vinni. Ennekefelte az Algíriai Deynek, az az, uralkodó Herczegnek 50000 forintot, Ezen

summának le fizetése után, a' Belga kereskedő hajóknak semmi hántások nem lelzen a' Közép tengerben.

Nagy Britannia.

E' világnak minden részébe, a' békeffégnak kellemes hírével posta hajók küldettek Londonból. — A' Kenti herczeg (az Anglus Királynak egyik fia) 10 nap mulva Gibraltarba fog menni, a' melly erőffégnak ő, a' meg holt O Hara Generális helyett fő Kormányozójává tétetett. — A' Malabari szigetben pártot ütött *Polygarsok* már le tsendefitettek, hanem lok ember vezteségével. — A' napnyugoti Indiában lévő Anglus vezéreknek parantsolat küldetett az erant, hogy az ott lévő Frantzia seregeknek, ha meg kérettetnek, elegendő elefétet és fegyvert szolgáltassanak.

A' 6-ik Aprilisi Londoni közönséges levelek szerént, a' még most is Angliában lévő Frantzia hadi foglyoknak 14000-re megyen a' izámok, a' kik minden óran vissza mennek hazájokba. A' múlt Martius 29-ik napján, a' Londonban lévő Frantzia követ polgár *Otto* egy igen fontos szókkal rakott hirdetményt küldött hozzájok, mellyben, a' többi közt így szólittya meg őket: „Kedves hazámfiak! Örömmel jelenthetem tineknek, hogy az Ammiensi békefféges alkudozás tökéletességre ment, és hogy minden óran vissza fogtok hazátokba térni. Nem sokára feleffégeiteket, gyermekeiteket, és barátjaitokat ismét meg fogjátok látni. — A' Frantziák nagy familiáját, mellyet a' belső villongások által el tépetve hagyatok vala el, most egy bölts és mérséklett Kormány kezeinek védelme alatt fogjátok találni. Ott a' mesterségek és törvények újobban virágoznak. De örömeteknek részegítő érzése közt, semmi új rendeltlenffégeket ne mivellyetek. Hogyha találtat-

nának még köztetek olyanok, a' kiknek több esztendőig tartott fogságok és infégek, a' részre való hajlás miatt meg nem gyógyúlhattak, tudják meg, hogy Frantzia Országban, most már semmi részre való hajlás nintsen. — A' Fr. tántoríthatatlan Kormányzék minden gyűlölféges indulatokat útál. — Haggyátok hollzas és nyomorúféges rablágtoknak kedvetlen érzését a' tömlöztökbén hátra. A' ti vólt szenvedéseitek el válthatatlanul öszve vóltak a' háborúval köttelve. — Az Anglus nemzet, melly most kedves barátunk minékünk, szinte úgy fájlallya azt mint ti. — Az előjáró békeffégnek ala íratása után, mingyárt, minden fel váltás nélkül 6000 ret botsátott pajtásaitok közzül, hazájokba vissza, és most abban foglalatoskodik, hogy minél elebb lehet, titeket is vissza küldhessen.

A' praeliminaris békeffégnek egyik tikkelye szerént, mind a' két meg békélt rész köteles vólna a' hadi foglyoknak tartásokra köitött summát le fizetni. Minthogy az Angliában vólt Fr. hadi foglyoknak a' száma, jóval felül haladta a' Frantzia fogságban vólt Brittusoknak a' számát, két millió font sterlingnél többet kellett vólna Frantzia Orzágnak fizetni; de mivel a' Fr. Kormányzék az Anglus zsóldban vólt, de Hollandiában Frantziák által el fogatott Orosz katonáknak taplaltatásokért, és ruházatjokért, Angliától kívánnya a' fizetélt, ennek kevés ki pótolása marad.

Magyar Ország.

A' Nagy Kunságról Aprilis 10 ik napján. Tekint. Heves Vármegyének egyik igen érdemes fő Szolgabirája Titt. Borbély Mihály Úr, Pesti Orvos Doctor Szombathy Sámuel Urat, a' tehén himlőnek gyermekeibe leendő bé áltasa végett, a' múlt Februáriusban a' maga házához Kofra

vitette, és szerentséffen végbe is ment szándéka. Ezen két érdemes úri ember olly igaz felebaráti szeretetet mutattak a' szomszéd helységekhez, hogy leveleik által ezen áldott talalmánynak terjesztésére, a' N. Kunsági Physicus és Chirurgus urakat is tisztességgel meg hívták, kik is örömmel vévén ezen izenetet, el mentek, és onnan téhen himlő matériát is kapván a' Nagy Kunságban, és szomszéd Vármegyés helységekben szívesen tették szolgálatjokat, szegénynek gazdagnak egyaránt, minden meg határozott taksánélkül, meg elégedven azzal, a' mivel ki ki farafágokat, tevése szerént meg jutalmaztatni kívánta. — Illy kevés idő alatt, már körül belől a' bé óltattaknak 400 ra reá megy a' száma, kik közzül egyetlen egy sem esett agyba, sem meg nem holt.

N. Győr-ből, Aprilis 15 ik napján. E' folyó hólsapnak ötödikén tartatván itt a' Tek. Vármegyének közönséges gyűlése, Kir. Tanácsos *Bezeredy*, és Tek. *Györgyi Pál* V. C. L. P. Urak választattak az Ország Gyűlésére küldendő követeknek. Ezen Sz. Kir. Város Hegedüs Polgár mester urat küldi.

E' folyó hólsapnak 2 ikén veszedelmes tűz támadt az új városnak által ellenében, a' Raptza partyán fekvő Püspöki helységben Szigetben. Háztsak öt égett el: de a' mi leg borzasztóbb 's szánakozásra méltóbb volt, egy szegény asszonyt, a' ki gyermekét akarta az égő fedel alól ki vinni, a' tűz benn szoritván, fél elztendő tsetsemőjével együtt meg fojtotta. Az útzának, mellyben a' tűz volt, sík volta miatt, viz elegendő nem lévén, tsak két háznak le rontásával lehetett a' lángnak határt vetni.

Nem régiben, Tek. Győr Vármegye egyik érdemes Procellualis Chirurgusának *Szalay Mihály* Urnak, történetből azon jegyzései akadtak

kezembe, mellyeket a' múlt 1801 ik esztendőben, Augustus 10 ik napjától fogva, December 29-ik napjáig, általa tehén himlővel óltatott személyekről készített. Ezeknek mind öszve 90-re ment a' számok, kik közül, itt Bécsben Chirurgiát tanuló kedves fia *Mihály* hetet, egyet pedig adjunctus Chirurgusa *Pachel József* óltottak bé.

A' bé óltattak különböző korúak, gyenge tetszemők, fel serdültek, jó forma hajadonok, házasulandók és ifjak is voltak. Férfi nemből valók 31 en, asszony nemből valók 39 en. E' két nemből valók között 2 vólt 2 hólnapos; 3 három hólnapos; 2 négy hólnapos; 3 öt hólnapos; 4 hat hólnapos; 2 kilencz hólnapos. — Egy esztendős vólt 15; két esztendős 15; három esztendős 8; négy eszt. 7; öt eszt. 5; hat eszt. 5; 7 eszt. 1; nyólcz eszt. 2; tiz eszt. 2; tizenhárom eszt. 2, tizennyólcz eszt. 1; huszonöt esztendős 1. — Azt is meg kell jegyezni, hogy ezek között 10 olyan vólt, a' kikben az első óltas fogatlan lévén, másodszor is bé óltattak.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Egyébb jegyzéseket is tóldott a' fent nevezett Chirurgus úr, maga jegyzései mellé, p. o. hogy találkozott a' bé óltattak között olyan is, a' kiknek a' bé óltás előtt egész teste tellyes vólt bárány himlővel, vagy a' mint másként is hívják, veres himlővel, és hogy ezen himlő a' tehén himlővel való bé óltás után, mingyárt el enyészett a' gyermeknek minden szembe tűző változása nélkül. Hogy a' bé óltattak közt rühös is találtatott három, a' kiknek ezen nyavalyájok, a' tehén himlő bé óltatása után, lassan lassan el múlt minden rossz következés nélkül.

Három végem vólt ezen dolognak újság leveleinkben való ki hirdetésére, 1) hogy közönlögesen tudva legyen, hogy fok Tek. Vármegyékben nagy előmenetellel toly már a' tehén himlő

bé óltás. — 2) hogy a' nevezett Chirurgus úrnak ezen meg betsülhetetlen talalmánynak ki terjesztésében való di firetes foglalatossága az Olvasó Publicum előtt tudva légyen — 3) hogy az ő példája által azok a' Chirurgusok, a' kik a' tehén himlő bé óltásának haszna ellen való bal vélekedések tele vóltának, azokat el hagyván, ők is azon igen hasznos talalmánynak tellyes tehetségek szerént leendő ki terjesztésére hathatossan fel serkentessenek.

Ez úttal az eránt való gondolataimat is ki nyilatkozatom, mellyek a' tehén himlő óltása körül állásairól elmémben vagynak. Ennek a' talalmánynak közönségesse való tétele arra való, hogy azon átkozott nyavalya, a' melly a' 12-ik századtól fok millió gyermeket a' föld alá temetett, lassan lassan ki irtatódjek. Az Arábiai himlőt értem, 's annak nevezem, mivel természetes himlőnek azt nevezni nem lehet, a' mennyiben egyetlen egy nyavalya sem természetes, hanem természet ellen való (*morbis est status corporis præternaturalis*) — Minden Tek. Vármezyében, Sz. K. Városokban s. a. t. szükség vólna minden hólnapban a' Medicus és Chirurgus uraknak, mind az Arábiai himlőben esteket, mind a' tehén himlővel bé óltattakat, egyiknek mint a' másiknak következéseit, egyikben mint a' másikban meghóltaknak számokat szorossan fel jegyzeni, az Ord. Physicusoknak által adni, jegyző könyvekbe bé írni, 's ezeket az esztendő végén a' Tek. Vármezyével summásan közleni, 's az archivumba bé tenni. Illyenképen tapasztalhatnák, hogy a' tehén himlő óltásának gyakorlása által, egyik esztendőről a' másikra, annak mitsoda haszna vólna, miként fogyna az Arabiai himlőbe esteknek a' száma, 's miként nevededne egyik esztendőről a' másikra a' népesség.

D. D. S.